

Samenvatting gemeenteraad “Warmtepomp voor Iedereen” plan

Inhoudsopgave

1. De essentie van het plan	1
2. Proces, draagvlak en status.....	2
3. Waarom het een beter alternatief is voor bewoners	3
5. Waarom ons plan voor iedereen haalbaar is	5
6. Congestie hoeft geen struikelblok te zijn.....	6
7. Waarom ons plan maatschappelijk het betere alternatief is (incl. reactie op de raadsbrief).....	7

1. De essentie van het plan

- Onze plannen betreffen de *grondgebonden woningen in de Klopvaartbuurt en Vechtzoombuurt*. In totaal zijn dat 505 woningen. Ongeveer 380 woningen zijn in particulier eigendom. Dat is de directe achterban van onze twee buurtinitiatieven. Het overgrote deel van de rest is in eigendom van de woningcorporatie Portaal en een beperkt aantal woningen wordt particulier verhuurd.
- Ons plan gaat uit van een totaaloplossing waarbij bewoners *isoleren, een geluidsarme warmtepomp en zonnepanelen met warmtecollectoren* krijgen. Juist door deze combinatie ontstaat een heel effectieve oplossing met diverse concrete voordelen voor bewoners (zie kopje voordelen bewoners).
- Met ons plan verwarmt iedereen *aardgasvrij en duurzaam vóór 2030*. De stapsgewijze route - met hybride warmtepompen- hebben we geschrapt na overleg met bewoners. Dit was niet onze voorkeur, maar we doen het omdat ons duidelijk is geworden dat een latere aardgasvrij deadline (die voor deze route nodig zou zijn) op geen enkele wijze acceptabel is voor de gemeente
- Ons plan is een *aanpak voor de hele buurt*. Wij zullen ons plan alleen doorzetten als er zeer ruim draagvlak is en het plan door financiering, ontzorging en ondersteuning voor iedereen haalbaar is. Binnen ons plan kan iedereen kiezen om mee te doen aan de collectieve inkoop of zelf een andere individuele oplossing of met burens of per blokje realiseren. Vanaf het begin hebben we ook aan onze achterban duidelijk gemaakt dat wij ervan uitgaan dat er geen twee alternatieven naast elkaar worden ondersteund en dat de optie om aan te sluiten op de stadsverwarming dus vervalt bij keuze voor dit plan.
- Dit plan is haalbaar voor iedereen als de nodige *ontzorging en financiering* beschikbaar kan worden gemaakt. Wij zien dat dit mogelijk is en hebben ook de contouren hiervan uitgewerkt. Wel is samenwerking met de gemeente nodig om dit in de praktijk te realiseren (zie het kopje haalbaar voor iedereen voor meer uitwerking).

2. Proces, draagvlak en status

- Vanaf het begin hebben onze buurtinitiatieven brede *betrokkenheid en breed draagvlak*. Bij de start zijn samen met bewoners processtappen en voorwaarden voor de oplossing opgesteld¹. Op basis hiervan is commitment gevraagd aan bewoners. In de Vechtzoom deed 81% van de huishoudens mee aan de stemming, in de Klopvaart was het 63%. Het overgrote deel stemde hier voor onze aanpak (Klopvaart 98% positief, Vechtzoom 81% positief, 17% neutraal²). Na deze start hebben we alle bewoners regelmatig geïnformeerd en hebben wij op belangrijke momenten de buurt betrokken. Met de methode van contactpersonen en huiskamer gesprekken uit de Vechtzoom blijkt een aantal keer dat het lukt om >80% van de huishoudens actief te betrekken. Voor een definitief besluit moet ook in de Klopvaart een participatie ronde met een vergelijkbaar bereik als in de Vechtzoom worden uitgevoerd.
- Na het vaststellen van ons mandaat hebben wij *jarenlang intensief en constructief meegewerkt* aan een goed plan voor onze buurten. Zo deden we actief mee aan de onderzoeken van CE-Delft en Greenvis, waren actief betrokken in de klankbordgroep en hadden regelmatig overleg met het projectteam van de gemeente en de wethouder. Zelf hebben we het initiatief genomen om samen met Eneco een haalbaarheidsstudie te doen naar een buurtwarmtenet met een duurzame bron voor de Vechtzoombuurt. Dit leverde in potentie een mooi model op, maar een eigen duurzame warmtebron was vanwege de opzet van de rijkssubsidie (SDE++) op de korte termijn nog niet haalbaar. Eneco en de gemeente zagen zelf geen aanleiding om extra te investeren in de duurzame bron.
- Nu worden wij geconfronteerd met het plan van de gemeente om *stadsverwarming* uit te rollen en daar blijkt *weinig draagvlak voor in onze buurten*. Uit onze recente enquête blijkt bijvoorbeeld dat slechts 23% van de bewoners die meededen aan de buurtgesprekken (+/-100 huishoudens) voor de stadsverwarming zou kiezen als ons plan niet doorgaat. Ook zien we dat onze inhoudelijke kritiek en suggesties maar zeer marginaal worden opgepakt in de concept plannen die we van de gemeente zien.
- Omdat wij willen dat bewoners een positieve keuze kunnen maken hebben wij *“Warmtepomp voor iedereen”* ontwikkeld als *alternatief plan*. Sinds de zomer van 2022 hebben wij hieraan gewerkt. Wij hebben daarvoor samengewerkt met diverse experts uit de installatiesector, warmtepomp branche en financieringssector. Er is diepgaand gekeken naar de stand van de techniek, business case, financieringsoplossingen, duurzaamheid en mogelijkheden om ontzorging te organiseren.
- Kort samengevat (later meer uitgebreid) *bevestigen de stappen tot nu toe dat het een beter en haalbaar alternatief voor bewoners kan worden*:
 - Uit de haalbaarheidsstudie blijkt dat op basis van de laatste stand van de markt onze totaaloplossing beter uitpakt qua kosten en duurzaamheid.
 - Met Stedin is gesproken over de netcongestie en de specifieke situatie in de wijk; op basis van de scan van Stedin en een eigen analyse concluderen wij dat dit geen barrière hoeft te zijn.
 - Onder de ongeveer 100 huishoudens die in juni kwamen meepraten bleek dat 85% ‘zeker’ of ‘misschien’ zien dat ons plan een beter alternatief is. Slechts 23% zou voor de stadsverwarming kiezen als ons plan niet doorgaat.

¹ Lees hier [Buurtmanifest Vechtzoom](#) en [voorwaarden Klopvaartbuurt](#)

² Overigens was een groot deel van de neutrale stemmen afkomstig van Portaal

- Een onafhankelijk beoordeling door het bureau Warmtetransitiemakers heeft de conclusies van onze haalbaarheidsstudie qua betaalbaarheid op hoofdlijnen bevestigd.
- Verkennende gesprekken over de ontzorging en financiering leverde het beeld op dat dit in potentie te regelen is. Wel is medewerking van de gemeente nodig.
- Voor het proces is het *nu nodig dat duidelijk wordt of de gemeente en bewoners zich in principe kunnen committeren* aan dit plan. Zonder deze duidelijkheid is het niet mogelijk en zinnig om de volgende fase van uitwerking in te gaan. Eerst is het nu nodig dat de gemeente duidelijk maakt of ze dit plan zou kunnen steunen. Zonder steun van de gemeente is het namelijk niet mogelijk om het voor iedereen haalbaar te maken. Deze duidelijkheid is ook nodig om aan bewoners een realistisch verhaal te kunnen voorleggen. Dit was ook een belangrijk punt uit de gesprekken met bewoners tot nu toe: zij zien de potentie van het plan, maar zonder duidelijkheid over de ondersteuning van de gemeente kan er geen conclusie worden getrokken. Daarna moet ook duidelijk worden of een ruime meerderheid van de bewoners het plan steunt. Dat vraagt een zeer intensieve participatie ronde. In beide buurten is dit eerder gelukt, maar gezien de enorme inspanning die dit vraagt kunnen we dat alleen maar doen als er iets op tafel ligt waar bewoners een conclusie over kunnen trekken. Dat vraagt dus eerst duidelijkheid over bereidheid tot steun 'in principe' van de gemeente. Dit uiteraard onder voorwaarde dat daarna een ruime meerderheid van de bewoners het plan vervolgens steunt en de verdere uitwerking de haalbaarheid bevestigd.
- Na een principe besluit *verwachten wij dat het plan binnen afzienbare tijd kan worden uitgewerkt*. In die tijd moet allereerst nog een volgende ronde van uitwerking plaatsvinden. In die ronde moeten de juiste partners worden geselecteerd. Met hen vullen we vervolgens de details in van een aanbod voor de collectieve aanpak. Daarnaast moet de organisatie van de ontzorging worden uitgewerkt en de financieringsoplossing. Als blijkt dat de uitwerking voldoet aan de voorwaarden en bewoners vervolgens ook hun draagvlak bevestigen kan over worden gegaan tot de uitvoering. Wij schatten dat de uitwerking ongeveer een jaar vraagt. Mocht blijken dat het plan toch niet uitvoerbaar is, dan lijkt het ons nog mogelijk te overwegen of we als bewoners willen terugvallen op uitbreiding van de stadsverwarming.

3. Waaron het een beter alternatief is voor bewoners

- Grofweg valt te zeggen dat de keuze voor Warmtepomp voor Iedereen *duidelijk voordelen biedt qua kosten, duurzaamheid, comfort en keuzevrijheid* ten opzichte van de stadsverwarming. Natuurlijk zijn er ook nadelen, in het bijzonder de investering en in mindere mate dat het meer aanpassingen aan de woning en meer ruimte vraagt. Die zijn wel in belangrijke mate te beperken met een goede aanpak van ontzorging en financiering. In het kader hieronder presenteren we de samenvatting van voor- en nadelen zoals we die in de brief aan bewoners hebben gegeven¹.
- Op basis van deze presentatie van voor- en nadelen ziet *de overgrote meerderheid van bewoners die heeft meegepraat dit als een beter alternatief*. Van de ongeveer 100 huishoudens die de enquête invulden vond 85% 'zeker' of 'misschien' dat ons plan een beter alternatief is. Slechts 23% zou voor de stadsverwarming kiezen als ons plan niet doorgaat. Er zijn wel drie belangrijke kanttekeningen. Ten eerste dat er meer duidelijkheid moet komen of de ontzorging en financiering te regelen valt. Dat vraagt een actievere rol van de gemeente. Ten tweede dat de plannen voor de stadsverwarming nog niet volledig afgerond zijn en zijn gecommuniceerd. Op

basis van wat ons bekend is hebben wij bewoners geïnformeerd en wij verwachten dat het beeld niet veel zal afwijken bij de definitieve plannen. Desalniettemin gaan bewoners natuurlijk pas een definitieve afweging maken als beide plannen op tafel liggen. Tenslotte moeten we ons realiseren dat de deelnemers aan de buurtgesprekken vooral bewoners waren die meer gemotiveerd en geïnformeerd waren dan gemiddeld. Hun oordelen kunnen niet zomaar vertaald worden naar wat de rest van de buurt zou vinden. Dat moet juist duidelijk worden in een proces, zoals wij voorstellen, waarin iedereen de beide alternatieven gelijkwaardig kan beoordelen. Met aan het eind een draagvlakmeting over beiden.

Kader: voor- en nadelen vanuit perspectief bewoners³

Wat zijn de voordelen?⁴

- **Kosten gelijk of lager:** de warmtepomp oplossing is (met vergelijkbare subsidie van de gemeente) bijna altijd goedkoper of even duur als de stadsverwarming⁵ en verwarmen met aardgas. In 15 jaar wordt de hogere investering dan dus volledig terugverdiend. Met name bij hoog tot zeer hoog verbruik kan het een besparing van € 300 tot € 850 per jaar opleveren.
- **Meer zekerheid over de maandlasten:** onze energiekosten worden veel minder afhankelijk van de wereldwijde energiemarkt met wisselende prijzen. De meeste energie wekken we namelijk zelf op. Voor de stadsverwarming geldt juist dat de tarieven onzeker zijn doordat de tariefsystematiek in de nabije toekomst gaat wijzigen en de stadsverwarming voorlopig nog wel behoorlijk afhankelijk is van de energiemarkten
- **Duurzaamheid:** volgens onze berekeningen levert de warmtepomp 80% tot 85% klimaatwinst (CO₂) op t.o.v. gas op, de *korte termijn*. Dat is veel meer en ook zekerder dan bij stadsverwarming.
- **Comfort:** met de warmtepomp kunnen we koelen en dankzij verbeterde isolatie is ons huis in de winter comfortabeler.
- **Geluid:** de zonne-warmtepomp maakt nauwelijks geluid.
- **Meer invloed en keuze:** met dit plan is de bewoner zelf eigenaar van zijn warmteoplossing. De bewoner wordt niet afhankelijk van één leverancier. Er is meer keuze voor verschillende systemen en voor wanneer en hoe de bewoner het uitvoert. Voor de collectieve acties kiezen we als bewoners gezamenlijk. De bewoner heeft daarnaast altijd de ruimte om zelf een andere keuze te maken.

Wat zijn de nadelen?²

- **Investering:** de overstap vraagt een investering van € 25.000 (bij 500 m³ gasverbruik nu) tot € 51.000 (bij 2.500 m³ gasverbruik nu). Die investering leidt tot veel lagere en stabiele maandlasten. U verdient de investering dus volledig terug in 15 jaar (zie voordelen). Tegelijk is de investering wel een serieus nadeel voor veel van ons. Daarom zetten we in op lenen of huren

³ Zoals gecommuniceerd aan bewoners in een brief mei 2023, alleen bijgewerkt vanwege het schrappen van de hybride optie

⁴ Zie "Onderbouwing Warmtepomp voor Iedereen" voor verdere details

⁵ Met de huidige tariefensystematiek voor stadsverwarming; die gaan wel veranderen. Onzeker is dus hoe dit in de toekomst uitpakt.

tegen zeer gunstige voorwaarden, zodat dit nadeel in belangrijke mate kan worden weggenomen.

- **Ruimte:** de warmtepomp vraagt een ruimte vergelijkbaar met een forse koelkast en daarnaast moet ook plek worden gemaakt voor de omvormer van de zonnepanelen. Bij de modellen waarvoor we nu voorkeur hebben is geen ruimte in de tuin of op het dak nodig voor een buitenunit.
- **Voor iedereen haalbaar is ingewikkelder:** we gaan dit plan alleen doorzetten als er voor iedereen een haalbare oplossing is. Dat vraagt goede ondersteuning en financieringsregelingen die zelfs werken als je weinig of geen leenruimte hebt. Wij zien hiervoor mogelijkheden, maar dat vraagt wel het nodige om dit te organiseren en ondersteuning van de gemeente.
- **Meer aanpassing aan de woning nodig:** ten opzichte van aansluiten op de stadsverwarming zijn er meer aanpassingen aan de woning. Dat levert natuurlijk altijd enige overlast en wat regelwerk op.

5. Waarom ons plan voor iedereen haalbaar is

- Ons uitgangspunt is dat *bewoners in belangrijke mate worden ontzorgd* in dit proces. Concreet betekent dit dat ze een persoonlijk technisch en financieel advies krijgen, ondersteund worden bij de administratie, zoals de subsidie aanvraag en een speciaal energiedossier krijgen om bij de verkoop van de woning de meerwaarde van de investeringen te kunnen inbrengen. Daarnaast zal er collectieve inkoop plaatsvinden van de maatregelen, zodat de bewoners die dat willen ontzorgd worden in het selecteren van de beste producten en leveranciers
- Wij zien *voldoende mogelijkheden om de organisatie voor de ontzorging pragmatisch op te zetten en de kosten te dekken*. Grofweg zijn onze twee opties dat we de ontzorging laten organiseren door een consortium van aanbieders of een zelfstandige projectorganisatie opzetten. Hierover is ook al met een aantal aanbieders gesproken tijdens de marktconsultatie. De kosten van de ontzorging kunnen worden gedekt vanuit de inkoopkorting en efficiency verbetering die ontstaat vanuit de collectieve aanpak. Wij schatten in dat met maximaal 5% van de investering de kosten van de ontzorging te dekken zijn, terwijl 10-15% kostenvoordeel vanuit de collectieve aanpak realistisch lijkt op basis van de marktconsultatie.
- Voor de meeste huiseigenaren is *gunstige financiering beschikbaar* via de mogelijkheden van het Warmtefonds en de gemeentelijke duurzaamheidslening via SVN. Voor huishoudens met een bescheiden inkomen (<€60.000) zelfs tegen 0% rente. Wel is het nodig om de twee leningen te stapelen als je veel energie verbruikt en alles wil lenen. De grootste uitdaging is de groep zonder leenruimte. Ondanks dat hun maandlasten inclusief de afbetaling en rente niet stijgen, kunnen zij door de regels van de krediettoets niet (genoeg) lenen. De oplossingen die hiervoor via het Warmtefonds bestaan zijn te begrensd qua maximumbedrag voor huishoudens met gemiddeld tot hoog energieverbruik.
- Al met al is een *aanvullende, maatwerk financieringsoplossing (lening of verhuren) nodig om het voor iedereen haalbaar te maken*. Uit gesprekken met diverse partijen die dit soort oplossingen kunnen ondersteunen blijkt dat dit in potentie mogelijk is. Wel gaat dit waarschijnlijk alleen werken als de gemeente betrokken is om een toegang tot aantrekkelijke financiering en een garantie voor de risico's van de kwetsbare doelgroep te regelen. Als het lukt om te voorkomen dat kosten die worden terugverdiend moeten worden gesubsidieerd, dan kunnen de meerkosten

beperkt blijven. Verder zicht op de haalbaarheid en kosten hiervan is alleen maar mogelijk als we met actieve medewerking van de gemeente die samen met potentiële partners gaan uitwerken.

- Het opzetten van een dergelijke organisatie is ook van *meerwaarde voor andere woningen die via een warmtepomp gaan verwarmen in Overvecht-Noord en volgende buurten*. In Overvecht-Noord gaat het om de nieuwbouw van het Antoniuskwartier en bij de Orinocodreef (Klopvaartbuurt) en om de Vechtdijk; samen ca. 300 woningen. Het biedt waarschijnlijk voor de gemeente en ons kansen om hier samen te werken. De ervaring, maar wellicht ook de opgezette organisatie kan ook van waarde zijn richting de volgende lichte buurten die met aardgasvrij aan de slag gaan.

6. Congestie hoeft geen struikelblok te zijn

- *Een quickscan met Stedin geeft enig inzicht in de specifieke gevolgen voor het lokale elektriciteitsnet*. Cruciaal is dat het niet aannemelijk is dat het wijkstation van Stedin (10 kV) verzwakt hoeft te worden. Wel is er een verzwaring nodig op verschillende plaatsen van laagspanningskasten, kabels in de straat en de aansluitingen van woningen. Het lijkt echter dat dit sowieso al nodig zal zijn als de hele buurt elektrisch gaat koken. De doorlooptijd hiervan is beperkt en omdat niet alle woningen gelijktijdig zullen overstappen hoeft dat ook niet direct plaats te vinden. De uitkomsten van Stedin en onze analyse daarvan zijn toegevoegd als bijlage.
- Daarnaast zien wij dat *een buurtaanpak met congestie als aandachtspunt zelfs positief kan bijdragen aan het verminderen van congestie*. Stedin heeft recent aangegeven dat als gevolg van de congestie crisis eigenlijk elke extra belasting onwenselijk is. Door te zorgen dat de warmtepompen zo worden ontworpen dat elektrisch na-verwarmen beperkt kan blijven en de warmtepomp slim aan te sturen kan de impact van de warmtepomp op het piekverbruik tot nagenoeg nul worden beperkt. Dat is met bestaande techniek mogelijk, maar vraagt wel specifieke aandacht van de installateur bij het ontwerpen en instellen van de warmtepomp. Je kunt dit ook afzetten tegen het scenario dat individuele bewoners los een warmtepomp bestellen en hier geen aandacht aan geven. In dat geval kan de impact best groot zijn. Daarom zal een buurtbrede collectieve aanpak waarschijnlijk netto positief bijdragen aan het verminderen van congestie ten opzichte van het scenario waarin een minderheid van de buurt individueel kiest voor een warmtepomp. Ook kunnen we door dit nu te omarmen leren hoe de congestie impact voor volgende buurten te beperken.

7. Waarom ons plan maatschappelijk het betere alternatief is (incl. reactie op de raadsbrief)

Hieronder laten we zien hoe onze oplossing goed past in de publieke waarden van de Transitievisie Warmte⁶ en reageren we gericht op de argumenten van de wethouder in haar recente brief.

7.1 Versnelling transitie door draagvlak

- Als het lukt om met ruim draagvlak onder bewoners een positieve keuze te maken voor een aardgasvrij alternatief dan is dat een *mooi voorbeeld met positieve uitstraling naar de verdere uitrol*. Het laat zien dat aardgasvrij kansen kan bieden voor bewoners en een positieve keuze kan zijn. Ook laat je zien dat initiatief nemen zin heeft en kan het dus bijdragen aan het mobiliseren van de maatschappelijke draagkracht in volgende wijken.
- Voor stadsverwarming zien wij juist een groot risico dat de uitbreiding alsnog vastloopt op een gebrek aan draagvlak en deelname van bewoners. In onze laatste ronde van gesprekken gaf slechts 23% van de deelnemende bewoners (+/- 100 huishoudens) aan voor de stadsverwarming te kiezen als ons plan niet doorgaat.

7.2 Betaalbaarheid beter

- Zoals uit het onderzoek van CE-Delft al bleek zijn de *maatschappelijke kosten van de warmtepomp als alternatief niet hoger* dan het warmtenet⁷. Dat is ook nogmaals bevestigd tijdens de technische briefing in de raad⁸. Daarin zijn alle meerkosten meegenomen, dus ook de extra infrastructuur etc. Wij denken zelfs dat de maatschappelijke kosten beperkt lager kunnen zijn gezien de laatste stand van de markt en bij het slim omgaan met de subsidie.
- Door de keuze van één alternatief per buurt, *zal ons plan niet tot “dubbele infrastructuur” leiden*. Wij zijn vanaf het begin duidelijk geweest tegen onze achterban dat we kiezen voor de warmtepomp voor iedereen of de stadsverwarming. Het is dus niet nodig om dubbele infrastructuur in stand te houden. De verzwaring van het elektriciteitsnet is beperkt en is waarschijnlijk ook grotendeels al nodig voor de omschakeling naar elektrisch koken (zie verder kopje congestie).
- De warmtepomp oplossing is (met vergelijkbare subsidie van de gemeente) *bijna altijd goedkoper of even duur voor bewoners* als de stadsverwarming⁹ en verwarmen met aardgas. Met name bij hoog tot zeer hoog verbruik kan het een besparing van € 300 tot € 850 per jaar opleveren. Dat de betaalbaarheid vergelijkbaar of in sommige situaties beter wordt is ook bevestigd in de onafhankelijke toets door het bureau Warmtetransitiemakers¹⁰. De argumentatie

⁶ We spitsen ons toe op betaalbaarheid, duurzaamheid en keuzevrijheid en congestie i.r.t. betrouwbaarheid. Transparantie en open net is niet direct toe te passen in onze context.

⁷ Overvecht-Noord Aardgasvrij, Onderzoek naar aardgasvrije technieken – Eindrapportage; zie bijv. op p11 & p12 dat de “warmtepomp – buitenlucht” vergelijkbaar is qua kosten met “warmtenet HT”, “warmtepomp – bodem” heeft iets hogere kosten”. Het blijkt ook dat alle drie de technieken in dit onderzoek worden geselecteerd voor de volgende stap, het uitwerken van de eindgebruikerskosten (p.16). Daar komt het warmtenet gunstiger uit volgens CE-Delft. Wij zien echter in onze business case dat deze conclusie qua eindgebruikerskosten inmiddels achterhaald is.

⁸ Memo CE-Delft met beantwoording vragen, 29 maart, p.4

⁹ Met de huidige tarievenssystematiek voor stadsverwarming; die gaan wel veranderen. Onzeker is dus hoe dit in de toekomst uitpakt.

¹⁰ In hun basisvariant komt DWTM erop uit dat PVT 2 tot 6% goedkoper is als stadsverwarming over 30 jaar bezien. Ze benoemen ook een heel aantal varianten en aandachtspunten voor de kostenvergelijking. Als daar

van de gemeente richt zich vooral op het minimaliseren van de aansluitbijdrage voor de stadsverwarming, maar dat is niet voldoende voor betaalbaarheid van de stadsverwarming. Onze grote zorg zit vooral in de toekomstige maandlasten, die onzeker zijn en vooral opwaarts risico hebben.

- Onze aanpak biedt *zekere maandlasten en betere bescherming tegen energiearmoede*. Als de investeringen zijn gedaan staan de maandlasten van de deelnemende huishoudens grotendeels vast. Ze hebben nauwelijks last meer van stijgende energieprijzen. Dat de stadsverwarming vooralsnog wel sterk is gekoppeld aan de energiemarkten hebben we afgelopen jaar gezien met een stijging van het variabele tarief van Eneco van €25 (2021) naar €91 (2023) per GJ. Met de omschakeling naar een “kosten-plus” systeem onder de nieuwe warmtewet wordt dit risico naar onze inschatting eerder groter dan kleiner¹¹. Als we huishoudens die het financieel moeilijk hebben dus met de juiste ontzorging en financiering kunnen helpen om deze stap te zetten, hebben ze een zorg minder voor de eerstvolgende 15 jaar.

7.3 *Vollloop geen issue*

- Wij verwachten dat een buurtbrede keuze voor de warmtepomp *geen afbreuk zal doen aan business case stadsverwarming in de rest van de wijk*. Cruciaal is dat we met de hele buurt een andere keuze maken. Er hoeft dus geen stadsverwarming te worden aangelegd voor de halve straat. Daarnaast vragen wij een vergelijkbare subsidie per woning, dus er zal per woning niet minder geld beschikbaar zijn voor de rest van de wijk. Tenslotte is in het algemeen bekend dat het aansluiten van grondgebonden woningen -zoals de onze- op warmtenetten relatief het duurst is¹². Het is dus niet aannemelijk dat de gemiddelde kosten zullen stijgen door onze woningen eruit te halen. Voor de Klopvaartbuurt is het logischer dat die zelfs zullen dalen, omdat er vooral flats overblijven die over het algemeen goedkoper zijn aan te sluiten⁶.

7.4 *Meer en meer zekere klimaatwinst*

- Met de keuze voor ons plan wordt op *korte en middellange termijn meer klimaatwinst geboekt*. Met de huidige footprint van elektriciteit uit het net is de klimaatwinst van onze oplossing meer dan 80%¹³. Voor extra aansluitingen op de stadsverwarming zonder extra duurzame bronnen is dat op korte termijn ongeveer 20-30%¹⁴. Dat all electric nu tot meer klimaatwinst leidt dan de

goed naar wordt gekeken zitten daar vooral kansen en voordelen in voor PVT. Als je bijvoorbeeld uitgaat van een beperkt inkoopvoordeel (5%), geen isolatie bij stadsverwarming (nu geen onderdeel van de aanpak) en hoger eigen verbruik van de zonnepanelen (onderbouwd door berekening in ons plan) komt PVT 6% tot 14% goedkoper uit. Huishoudens met een laag tot gemiddeld inkomen (<€60.000) kunnen daarnaast nog tegen 0% lenen. Voor hun zou PVT 13% tot 20% goedkoper uitpakken. Bij hoog verbruik lopen de verschillen zelfs op tot maximaal 27% ofwel €1.340 per jaar. De grotere uitdaging zit bij laag verbruik, zo blijkt zowel uit de berekening van ons en DWTM. In de praktijk hebben die echter vaak al veel investeringen gedaan of kan je op zijn minst daar slimmer mee omgaan, zo hebben wij beschreven in ons plan.

¹¹ Zie Onderbouwing Warmtepomp voor Iedereen, p. 45&46 (“Impact van kostenplus tarieven”)

¹² Zie bijvoorbeeld dit [recente rapport van CE-Delft](#) voor details (p.48-55). Met name ten opzichte van appartementengebouwen met blokverwarming kan verschil oplopen. Alleen al op bouwkundige componenten is het bijvoorbeeld een verschil tussen €1.100 voor grondgebonden woningen en €5.400 per woning voor appartementengebouwen (p.54 & p.55)

¹³ Zie “Onderbouwing Warmtepomp voor Iedereen”

¹⁴ Zie onze standpuntnota verduurzaming ([link](#)), p.4&p.5 en bijlage. De gemeente heeft gereageerd op onze standpunt nota, maar daarin wordt slechts marginaal ingegaan op onze argumentatie. Bij punt 1 en 2 vinden we geen inhoudelijke reactie op de analyse dat de duurzame bronnen (BWI+RWZI) al op vollast draaien voor de huidige aansluitingen en dat de klimaatwinst daardoor op korte termijn zeer beperkt is

stadsverwarming werd ook bevestigd tijdens de technische briefing¹⁵. Recent is bekend geworden dat het elektriciteitsnet conform Rijksbeleid in 2035 volledig klimaatneutraal is. Zoals wij eerder in onze Standpuntnota hebben onderbouwd is dat voor de stadsverwarming nog zeer onzeker¹⁶.

7.5 Haalbaarheid, ontzorging en schaalbaarheid

- Een buurtaanpak van warmtepomp voor iedereen kan *net zo goed als de stadsverwarming voor iedereen haalbaar zijn*. Het eerlijke vergelijk is om de stadsverwarming te vergelijken met een buurtaanpak met ontzorging en een goede financieringsoplossing. Die is zeker denkbaar (zie kopje haalbaarheid). De kosten van de ontzorging en financiering kunnen gedekt worden uit de synergie en schaalvoordelen van de collectieve aanpak. Uiteraard gaan wij ook werken met professionele partners met de nodige ervaring. De aanpak vraagt wel inzet van de gemeente. Maar kan ook veel opleveren voor andere buurten. Want er moeten in Overvecht-Noord toch al 300 woningen aan de warmtepomp en in de hele stad ongetwijfeld nog veel meer. Utrecht stad lijkt ons ook groot genoeg om naast het uitrollen van de stadsverwarming ook goede ondersteuning te hebben voor collectieve warmtepomp aanpakken.
- De *schaalbaarheid van de stadsverwarming* moet zeker niet worden overdreven. Zo is de ervaring van Eneco en anderen in de sector met aansluiten van bestaande buurten -zeker met particuliere woningeigenaren en grondgebonden woningen- beperkt. Daarnaast gaat de hele inrichting in de sector veranderen, wat ongetwijfeld tijd kost en ervaringen zoals in Overvecht-Noord minder algemeen deelbaar maakt. We zien ook in Overvecht-Noord dat voorsnog veel subsidie nodig is om het betaalbaar te krijgen. Het is nog maar zeer de vraag hoe dat dan moet lopen voor de volgende wijken. Daarnaast schuift de huidige aanpak van *alleen aansluiten* de isolatie en verduurzaming van de woningen door naar de toekomst, wat ook een behoorlijk risico is. Tenslotte loopt de stadsverwarming waarschijnlijk ook vast als substantieel deel van de bewoners een andere keuze maakt. Dat alles in contrast tot de warmtepomp die nu al een vlucht neemt in de praktijk. Dat is bovendien een oplossing die veel flexibeler is om op verschillende schaalniveaus toe te passen. Hoe zeker zijn we dus dat stadsverwarming echt schaalbaar is? En zou het niet verstandig zijn niet alle kaarten op één route te zetten?

7.6 Congestie geen struikelblok

- Zie “Congestie hoeft geen struikelblok te Zijn”.
- Overigens moet de *impact van de stadsverwarming op congestie en andersom* ook worden meegenomen. Allereerst is het de vraag of het gasloos koken, een belangrijk deel van de ambitie van Overvecht-Noord, nog wel realistisch is gezien de huidige congestie. Als dat nog kan worden ingepast, dan zien wij dat ons plan nauwelijks extra impact heeft (zie kopje congestie en onderbouwing in bijlage). Daarnaast is de verduurzaming van de stadsverwarming voor een belangrijk deel gekoppeld een installaties die veel elektrisch vermogen vragen (bijv. grote warmtepompen voor aquathermie en e-boilers). Is dat dan nog wel realistisch? En hoe weegt die

¹⁵ Zie bijvoorbeeld presentatie CE-Delft p.21, Stadsverwarming 65% besparing & warmtepomp met LT-isolatie 75% (integrale methode). CE-Delft vergelijkt zelf beide opties inclusief isolatie, maar dat lijkt ons niet terecht gezien het niet integraal onderdeel is van de aanpak stadsverwarming en wel bij Warmtepomp voor Iedereen. CE-Delft merkt ook op dat de extra CO₂-winst door verduurzaming de komende jaren voor all electric gunstiger is dan voor het warmtenet (p.22)

¹⁶ In de reactie van de gemeente op de standpunt nota stelt de gemeente alleen meermaals dat de analyses uitwijzen dat er voldoende duurzame bronnen zijn. Op alle met bronverwijzing onderbouwde argumenten waarom wij op basis van dezelfde onderzoeken tot een andere conclusie komen wordt niet in gegaan

impact ten opzichte van slim ingeregelde warmtepompen? Zeker ook als je meeneemt dat de warmtevraag per woning bij stadsverwarming substantieel hoger ligt, door het uitstellen van isoleren en de ongeveer 25% extra vraag door het verlies in de warmteleidingen.

7.8 Keuzevrijheid, opt-out en eerlijk speelveld

- Binnen ons plan is er *meer invloed en keuze voor bewoners*. Ze zijn zelf eigenaar van de warmteoplossing. Ze worden niet afhankelijk van één leverancier. Er is meer keuze voor verschillende systemen en voor wanneer en hoe het wordt uitgevoerd. Voor de collectieve acties kiezen we als bewoners gezamenlijk. Bewoners kunnen daarnaast zelf een andere individuele oplossing realiseren of samen met hun burens of blokje. Er zijn letterlijk honderden verschillende types en tientallen leveranciers. De warmtepomp is dus niet de keuze beperken -zoals de wethouder lijkt te betogen-, maar het omgekeerde.
- Zonder *collectieve aanpak is de warmtepomp vooral een keuze voor een deel van de buurt*. Juist de ontzorging en financiering maken het verschil om het voor iedereen haalbaar te maken. Zonder die ondersteuning is het vooral een keuze voor de mensen met kennis van zaken en ruim vermogen. Het is dus niet realistisch om te veronderstellen dat iedereen altijd de opt-out heeft. Lopen we niet het risico op nieuwe energie-tweedeling, zoals we afgelopen jaren zagen rond zonnepanelen?
- U als raad hecht veel waarde aan *keuzevrijheid en eerlijk speelveld*. In de Transitievisie is het kunnen kiezen voor een warmteoplossing zelfs één van de publieke waarden. Wij ervaren op dit moment geen eerlijk speelveld voor ons plan in relatie tot de stadsverwarming. Ons plan heeft voor- en nadelen, maar op alle door de wethouder genoemde punten hebben wij inhoudelijke tegenargumenten ingebracht. In onze gesprekken met de gemeente en ook in de brief aan de raad wordt daar nauwelijks op in gegaan. De argumentatie in de brief van de wethouder gaat vooral over de stadsverwarming en nauwelijks over ons plan. Ons plan voldoet aan de publieke waarden en doet geen afbreuk aan de stadsverwarming buiten onze buurt. Als een dergelijk plan niet op steun kan rekenen is er dan wel een eerlijk speelveld?

Bijlages

Als bijlage delen we u de belangrijkste onderliggende documenten.

- A. **Onderbouwing:** in dit document zijn de bevindingen van onze haalbaarheidsstudie qua techniek, kosten, duurzaamheid en financiering uitgebreid beschreven. Ook wordt de buurtaanpak op hoofdlijnen beschreven
- B. **Rapportage buurtgesprekken (en enquête):** hierin vindt u het verslag van de buurtgesprekken van juni 2023 inclusief de analyse van de enquête onder bewoners
- C. **Netcongestie analyse:** in deze bijlage beschrijven wij hoe de impact op netcongestie is te minimaliseren, de uitkomsten van een quickscan door Stedin en de verdere communicatie met hen
- D. **Validatie De WarmteTransitieMakers:** hierin wordt de validatie van onze business case door een onafhankelijk bureau beschreven
- E. **Standpuntnota Verduurzaming Stadsverwarming:** hierin vindt u onze onderbouwing waarom de klimaatwinst bij stadsverwarming op korte termijn beperkt is en op middellange termijn onzeker